

Sygn. akt III UK 66/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 stycznia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Iwulski (przewodniczący)

SSN Bogusław Cudowski

SSN Jolanta Frańczak (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania P. G.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych
o przyznanie emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 27 stycznia 2016 r.,
skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 13 listopada 2014 r.,

- 1. oddała skargę kasacyjną,**
- 2. zasądza od wnioskodawcy P. G. na rzecz organu rentowego
kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G. wyrokiem z dnia 19 grudnia 2013 r. zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia

16 września 2013 r. i przyznał ubezpieczonemu P. G. prawo do emerytury od dnia 1 sierpnia 2013 r.

Z ustaleń Sądu Okręgowego wynika, że ubezpieczony P. G. wykazał na dzień 1 stycznia 1999 r. ogólny staż ubezpieczeniowy w wysokości 26 lat, 2 miesięcy i 4 dni. Od dnia 17 października 1975 r. do dnia 31 marca 1987 r. ubezpieczony pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy jako monter aparatów i urządzeń hydraulicznych w Zakładach [...]. Jego praca polegała na utrzymaniu i bieżącej naprawie maszyn tkackich w ruchu, pracujących na parze. Ubezpieczony pracował jako spawacz w [...]. Montażem kotłów zajmował się w okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie „T”. Łączny staż pracy ubezpieczonego w szczególnych warunkach wynosi 19 lat, 2 miesiące i 5 dni, z tego 11 lat, 5 miesięcy i 14 dni przypada na okres zatrudnienia w Zakładach [...].

W ocenie Sądu Okręgowego, organ rentowy bezpodstawnie odmówił ubezpieczonemu zaliczenia do stażu pracy w szczególnych warunkach okresu pracy w Zakładach [...] na stanowisku montera aparatów i urządzeń hydraulicznych. W wykazie A dział XIV poz. 25 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.; dalej jako „rozporządzenie z dnia 7 lutego 1983 r.”) jako prace wykonywane w szczególnych warunkach wymienione są bieżąca konserwacja agregatów i urządzeń oraz prace budowlano – montażowe i budowlano – remontowe na wydziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie. Pracą wymienioną w wykazie A załącznika do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. jest praca na stanowisku tkacza oraz inne prace przy produkcji i wykańczaniu wyrobów włókienniczych. Wykaz A dział II odwołuje się także do prac przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych. Ubezpieczony pracując na stanowisku montera aparatów i urządzeń hydraulicznych zajmował się naprawą wszystkich pracujących na parze maszyn, będących w ruchu. Zdarzało się, że pracował przy kanalizacji, ogrzewaniu, raz w miesiącu prace wykonywane były poza budynkiem. A zatem zaliczeniu do stażu pracy w szczególnych warunkach podlega okres zatrudnienia

ubezpieczonego od dnia 17 października 1975 r. do dnia 31 marca 1987 r., kiedy w Zakładach [...] zajmował on stanowisko monter aparatów i urządzeń hydraulicznych.

Sąd Okręgowy stwierdził ponadto, że do stażu pracy w szczególnych warunkach powinien być zaliczony okres pracy ubezpieczonego w Przedsiębiorstwie [...]. Mimo, iż w świadectwie pracy wystawionym przez pracodawcę widnieje stanowisko pomocnika kotlarza – spawacza, to ubezpieczony faktycznie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace spawalnicze, co wynika z jego zeznań i koresponduje z datą uzyskania przez niego uprawnień spawalniczych. Tego rodzaju prace wymienione są w wykazie A dział XIV poz. 12 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. jako prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowodorowym. Ten sam rodzaj pracy wykonywanej w P. został ubezpieczonemu zaliczony do stażu pracy w szczególnych warunkach na podstawie dokumentacji pracowniczej. W tym stanie rzeczy ubezpieczony przepracował w szczególnych warunkach ponad 15 lat. Spełnił on także pozostałe przesłanki określone w art. 184 ust. 1 i 2 w związku z art. 32 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 748 ze zm.) warunkujące prawo do emerytury w wieku obniżonym, których nie kwestionował organ rentowy.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego apelacją, zarzucając naruszenie przepisów prawa procesowego, a w szczególności art. 233 k.p.c. przez dokonanie dowolnej oceny materiału dowodowego.

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 13 listopada 2014 r. zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie.

Sąd Apelacyjny w pierwszej kolejności stwierdził, że nie podziela ustaleń Sądu pierwszej instancji, iż ubezpieczony pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach w okresie zatrudnienia w Zakładach [...] oraz że będąc zatrudniony na stanowisku pomocnika kotlarza – spawacza w Przedsiębiorstwie [...] wykonywał stale w pełnym wymiarze pracę spawacza. Według Sądu Apelacyjnego, z prawidłowo zebranego materiału dowodowego Sąd pierwszej instancji wyciągnął dowolne wnioski, przekraczając zasadę swobodnej oceny dowodów. Nie jest możliwe wyłącznie na podstawie zeznań ubezpieczonego

podważenie mocy dowodowej świadectwa pracy. Ubezpieczony jako strona postępowania dąży do rozstrzygnięcia sprawy na swoją korzyść.

Odnosząc się do okresu pracy w Zakładach [...] Sąd Apelacyjny zacytował *in extenso* zeznania świadków: [...] oraz ubezpieczonego stwierdzając, że zgromadzony materiał dowodowy pozwala na ustalenie, że jedynie część wykonywanych przez ubezpieczonego prac może być zaliczona do pracy w szczególnych warunkach. Sąd Apelacyjny uwypuklił, że ubezpieczony pracował w brygadzie utrzymania ruchu na Wydziale Energetycznym (poprzednio Wydziale Głównego Energetyka) wykonując prace przy usuwaniu awarii, planowe remonty i przeglądy. Miejscem pracy brygady był warsztat oraz hala produkcyjna. Wykonywane prace cechowały się różnorodnością począwszy od wymiany umywalek poprzez czyszczenie kanalizacji i naprawę maszyn i urządzeń. Wobec powyższego tylko część wykonywanej przez ubezpieczonego pracy mogła być zaliczona do pracy ujętej w wykazie A dział XIV poz. 25 załącznika do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. To powoduje, że ubezpieczony nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Z tych względów Sąd Apelacyjny uznał, że ubezpieczony nie spełnia wszystkich przesłanek z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych bowiem nie wykazał 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W skardze kasacyjnej ubezpieczony zaskarżył powyższy wyrok w całości, wnosząc o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Ubezpieczony zarzucił wyrokowi Sądu drugiej instancji naruszenie przepisów postępowania, a to:

1. art. 379 pkt 5 k.p.c. w związku z art. 214 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. skutkujące nieważnością postępowania przed Sądem drugiej instancji przez pozbawienie ubezpieczonego możliwości obrony jego praw wskutek nieodroczenia terminu rozprawy apelacyjnej, pomimo braku prawidłowego zawiadomienia go o terminie rozprawy oraz nieprzesłania odpisu apelacji i przesłanie wszelkiej korespondencji na adres ul. W. 16, podczas gdy zamieszkuje on przy ul. W. 10;

2. art. 386 § 1 k.p.c. przez jego niezastosowanie i uwzględnienie apelacji organu rentowego, pomimo jej bezzasadności;

3. art. 385 k.p.c. przez jego niezastosowanie, mimo że apelacja organu rentowego jest w całości bezzasadna;

4. art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 328 § 2 k.p.c. oraz art. 316 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. a także art. 382 k.p.c. i art. 386 § 1 k.p.c. w następstwie którego doszło do nieprzestrzegania kompetencji rozpoznawczych i kontrolnych sądu odwoławczego i pominięcia części materiału dowodowego zebranego w sprawie, braku wyczerpujących ustaleń oraz pominięcia ustaleń dokonanych w postępowaniu w pierwszej instancji.

Skarżący zarzucił ponadto naruszenie prawa materialnego, a mianowicie:

1. art. 184 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz § 1 ust. 1 i § 2 ust. 1 w związku z działem XIV pkt 12 i 25, działem V pkt 4, działem II i VII wykazu A załącznika do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. przez ich błędną wykładnię zakładającą, że wykonywanie w ramach prac na oddziałach będących w ruchu prac związanych z czyszczeniem kanalizacji odbywających się raz w miesiącu sprzeciwia się zakwalifikowaniu charakteru pracy, jako wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach;

2. art. 184 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz § 1 ust. 1 i § 2 ust. 1 w związku z działem XIV pkt 12 i 25, działem V pkt 4, działem II i VII wykazu A załącznika do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. przez niewłaściwe zastosowanie polegające na nieuwzględnieniu zatrudnienia ubezpieczonego w Zakładach [...] w okresie od dnia 1 grudnia 1971 r. do dnia 25 października 1973 r. oraz od dnia 17 października 1975 r. do dnia 31 marca 1987 r. z uwagi na wskazanie w świadectwie pracy kilku stanowisk, w sytuacji, gdy wykonywał on w tym czasie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace w szczególnych warunkach;

3. art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz.U. z 1967 r. Nr 44, poz. 220 w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 1974 r.) w związku z

art. 184 i art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968 r. w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin (Dz.U. Nr 44, poz. 318) przez nieuwzględnienie, że praca ubezpieczonego zarówno przed rozpoczęciem służby wojskowej, jak i po zwolnieniu z niej, była pracą w szczególnych warunkach, co winno skutkować zaliczeniem okresu odbywania służby wojskowej do okresu wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku;

W uzasadnieniu podstaw skargi kasacyjnej podniesione zostało, że Sąd drugiej instancji dokonując zmiany ustaleń faktycznych poczynionych w postępowaniu pierwszoinstancyjnym pominął część tego materiału, mającego równorzędne znaczenie dla dokonania ustaleń stanu faktycznego. Oznacza to, że motywacja zakwestionowanego rozstrzygnięcia dotknięta jest tak istotną wadą, jaką jest brak weryfikowalności. Skarżący wskazał, że Sąd Najwyższy wielokrotnie przyjmował, że możliwe jest wykonywanie innych prac, gdy stanowią one integralną część większej całości dającej się zakwalifikować pod określoną pozycję załącznika do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r.

Organ rentowy w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniósł o jej oddalenie oraz zasądzenie na jego rzecz od skarżącego kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Odnosząc się w pierwszej kolejności do najdalej idącego zarzutu podniesionego w skardze kasacyjnej w ramach podstawy naruszenia przepisów postępowania, a to nieważności postępowania, wymienionej w art. 379 pkt 5 k.p.c., należy stwierdzić, że zarzut ten nie zasługiwał na uwzględnienie. Stosownie do treści art. 379 pkt 5 k.p.c. nieważność postępowania zachodzi, jeżeli strona została pozbawiona możliwości obrony swych praw. W myśl utrwalonej linii orzeczniczej Sądu Najwyższego, powodujące nieważność postępowania pozbawienie strony w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c. możliwości obrony swych praw zachodzi wówczas, gdy strona danego procesu z powodu wadliwości procesowych sądu lub strony przeciwnej, będących skutkiem naruszenia konkretnych przepisów postępowania,

których nie można było wskazać przed wydaniem orzeczenia w danej instancji, nie mogła brać i nie brała udziału w postępowaniu lub jego istotnej części (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 10 maja 1974 r., II CR 155/74, OSPiKA 1975 nr 3, poz. 66; z dnia 6 marca 1998 r., III CKN 34/98, Prok. i Pr. 1999 nr 5, poz. 41 - dodatek; z dnia 10 maja 2000 r., III CKN 416/98, OSNC 2000 nr 12, poz. 220; z dnia 10 stycznia 2001 r.; I CKN 999/98, LEX nr 52705; z dnia 10 lipca 2002 r., II CKN 822/00, LEX nr 55519; z dnia 13 lutego 2004 r., IV CK 61/04, LEX nr 151638; z dnia 14 lutego 2005 r., I UK 160/04, LEX nr 603750; z dnia 16 lipca 2009 r., II PK 13/09, LEX 533099; z dnia 15 lipca 2010 r., IV CSK 84/10, LEX nr 621352; z dnia 27 marca 2012 r., III UK 75/11, LEX nr 1213 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 marca 2014 r., I PK 291/13, LEX nr 1455814). Wbrew zarzutowi skarżącego, w postępowaniu apelacyjnym w sprawie niniejszej, tak rozumiane pozbawienie strony możliwości obrony swych praw nie zachodzi. Istotnie zawiadomienie o terminie rozprawy wyznaczonej na dzień 13 listopada 2014 r. zostało ekspediowane na adres ul. W. 16, podczas gdy skarżący zamieszkuje przy ul. W. 10, ale stawiał się on na termin rozprawy apelacyjnej i oświadczył, że zgadza się, aby sąd odwoławczy odstąpił od składania sprawozdania w sprawie, ponieważ jest mu dobrze znana. Skarżący na rozprawie podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko oraz został przeprowadzony dowód z jego subsydiarnego przesłuchania w charakterze strony.

Za chybione uznać należy zarzuty naruszenia przez Sąd drugiej instancji art. 385 k.p.c. i art. 386 § 1 k.p.c. Zgodnie z pierwszym z wymienionych przepisów, sąd drugiej instancji oddala apelację, jeżeli jest ona bezzasadna. Naruszenie powyższego unormowania może więc polegać na oddaleniu apelacji uznanej za usprawiedliwioną albo nieoddaleniu apelacji bezzasadnej. Wykazanie zasadności rozważanego zarzutu wymaga więc wykazania obrazy przepisów prawa materialnego lub innych przepisów postępowania, jeżeli uchybienie to doprowadziło sąd drugiej instancji do wadliwego zastosowania art. 385 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2000 r., IV CKN 27/00, LEX nr 52439 oraz z dnia 8 maja 2002 r., II CKN 917/00, niepublikowane, a także wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 12 marca 2002 r., IV CKN 1697/00, LEX nr 54373; z dnia 5 grudnia 2006 r., II CSK 327/06, LEX nr 238947; z dnia 11 grudnia 2009 r., V CSK

175/09, LEX nr 688048). Podobnie naruszenie art. 386 § 1 k.p.c. może wchodzić w rachubę w razie dokonania zmiany zaskarżonego wyroku, mimo uznania apelacji za bezzasadną. W tej kwestii skarżący próbuje powiązać naruszenie art. 386 § 1 k.p.c. z obrazą art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 328 § 2 k.p.c. oraz art. 316 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. a także art. 382 k.p.c.

Po pierwsze, naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. nie może być - co do zasady - skuteczną podstawą skargi kasacyjnej, bowiem zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Po drugie, nie ma racji skarżący, że doszło do naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 328 § 2 k.p.c. Zarzut skargi kasacyjnej wskazujący na naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. byłby zasadny tylko wówczas, gdyby w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku (art. 328 § 2 k.p.c.) sąd – dokonując oceny wiarygodności zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego oraz wyprowadzając stąd wnioski – pominął wiele dowodów lub nie wyjaśnił z jakich przyczyn odmówił im wiarygodności lub mocy dowodowej, pomimo że mogły mieć one istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia w tej sprawie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2005 r., I PK 134/04, LEX nr 602665 oraz uzasadnienie do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 8 stycznia 2014 r., II UK 229/13, LEX nr 1418807). Natomiast Sąd drugiej instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku odniósł się do całego materiału dowodowego oraz ustaleń stanowiących podstawę faktyczną i wskazał przyczyny, dla których wydał orzeczenie reformatoryjne, wykorzystując uprawnienia przewidziane w art. 233 § 1 k.p.c. W tym celu między innymi w uzasadnieniu zostały zamieszczone *in extenso* zeznania świadków z postępowania w pierwszej instancji oraz szczegółowo opisane dowody z dokumentów, które obrazowały stanowiska pracy zajmowane przez skarżącego w okresach jego zatrudnienia, a przede wszystkim w Zakładach [...]. Nie zostały pominięte ani dowody osobowe, ani dowody z dokumentów zebrane w postępowaniu w pierwszej instancji, które zostały poddane ocenie z wykorzystaniem uprawnień przewidzianych w art. 233 § 1 k.p.c. Sumując powyższe, uzasadnienie zaskarżonego wyroku w pełni poddaje się kontroli kasacyjnej, a naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. wtedy tylko może mieć istotny wpływ na wynik sprawy, jeśli braki lub inna wadliwość uzasadnienia zaskarżonego wyroku uniemożliwiają Sądowi

Najwyższemu dokonanie kontroli kasacyjnej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 grudnia 2014 r., I UK 139/14, LEX nr 1621322).

Całkowicie nieuzasadnionym jest zarzut naruszenia art. 316 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. Połączenie naruszenia art. 316 § 1 k.p.c. z art. 391 § 1 k.p.c. oznacza, że skarżący obrazę pierwszego z wymienionych przepisów odnosi do fazy postępowania apelacyjnego. Tymczasem o naruszeniu przez Sąd drugiej instancji art. 316 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. można mówić wówczas, gdy sąd ten nie uwzględnił zmian stanu faktycznego lub prawnego zaistniałych w toku postępowania apelacyjnego. Przepis ten nie może natomiast stanowić podstawy do wysuwania zarzutów dotyczących zmiany przez sąd odwoławczy ustaleń poczynionych w postępowaniu pierwszoinstancyjnym lub subsumcji ustaleń faktycznych do normy prawnej znajdującej zastosowanie w sprawie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2011 r., II UK 51/11, LEX nr 1227548).

Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 382 k.p.c., to zgodnie z tym przepisem sąd drugiej instancji orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym. A zatem przepis ten jest naruszony, gdy sąd pomija zebrany materiał i naruszenie to może mieć wpływ na wynik sprawy (por. wyrok Sądu Najwyższego: z dnia 5 lutego 2015 r., III UK 87/14, LEX nr 1646026; z dnia 4 września 2014 r., II CSK 478/13, LEX nr 1545029; z dnia 4 kwietnia 2014 r., II CSK 384/13, LEX nr 1483948; z dnia 9 czerwca 2005 r., III CK 674/04, LEX nr 180851 oraz postanowienie z dnia 6 stycznia 1999 r., II CKN 100/98, OSNC 1999 nr 9, poz. 146). Skarżący nie wskazuje jaki materiał został pominięty, ograniczając się jedynie do ogólnikowego stwierdzenia, że „Sąd Apelacyjny, dokonując zmiany ustaleń faktycznych poczynionych w postępowaniu pierwszoinstancyjnym, pominął część materiału dowodowego mającego równorzędne znaczenie dla dokonania tych ustaleń”. Twierdzenie to nie koresponduje z treścią uzasadnienia zaskarżonego wyroku bowiem Sąd drugiej instancji rozważył zebrany materiał dowodowy i wskazał na czym polega wadliwa ocena tego materiału dokonana przez Sąd pierwszej instancji. W tym kontekście przykładowo należy odwołać się do oceny zeznań skarżącego odnośnie charakteru wykonywanej przez niego pracy w Przedsiębiorstwie [...] na stanowisku pomocnika kotlarza – spawacza. Warto w

tym miejscu nadmienić, że w wyroku z dnia 25 lipca 2003 r., I PK 330/02 (LEX nr 677884) Sąd Najwyższy stwierdził, że jeżeli sąd drugiej instancji uzna, że wszystkie okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia sprawy zostały wyjaśnione, lecz sąd pierwszej instancji dokonał ustaleń z przekroczeniem wyznaczonych w art. 233 § 1 k.p.c. granic swobodnej oceny dowodów, może bez przeprowadzenia postępowania dowodowego dokonać ustaleń faktycznych na podstawie materiału zebranego w pierwszej instancji.

Nie trafne są również zarzuty prawa materialnego podniesione przez skarżącego w ramach pierwszej podstawy skargi. Zarzucane w skardze naruszenie art. 184 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz § 1 ust. 1 i § 2 ust. 1 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w związku z działem XIV pkt 12 i 25, działem V pkt 4, działem II i VII wykazu A załącznika do tego rozporządzenia nie koresponduje z ustaleniami faktycznymi leżącymi u podstaw wydania zaskarżonego wyroku. Sąd drugiej instancji ustalił, że skarżący, będąc zatrudniony jako monter aparatów i układów hydraulicznych na Wydziale Energetycznym w Zakładach [...], wykonywał różnorodne prace począwszy od wymiany umywalek poprzez czyszczenie kanalizacji na zewnątrz oraz naprawę maszyn i urządzeń w warsztacie. Innymi słowy nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze pracy wymienionej w wykazie A dział XIV poz. 25 załącznika do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. A zatem niezakwalifikowaniu pracy skarżącego, jako pracy w szczególnych warunkach, nie sprzeciwiało się wyłącznie czyszczenie przez niego kanalizacji na zewnątrz budynku raz w miesiącu, ale wykonywanie innych jeszcze prac nie związanych z bieżącą konserwacją agregatów i urządzeń na wydziałach będących w ruchu. Nie były to prace sporadyczne, które mają charakter incydentalny, krótkotrwały, uboczny w stosunku do czynności polegających na bieżącej konserwacji i naprawie maszyn tkackich, a które w ocenie skarżącego powinny być zaliczone jako prace wymienione w wykazie A dział XIV poz. 25 załącznika do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2012 r., II UK 233/11, OSNP 2013 nr 7-8, poz. 86 i powołane tam orzecznictwo). Podkreślenia wymaga, że skarżący odwołuje się między innymi do prac wymienionych w dziale II załącznika A do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r., podczas gdy

zakwalifikowanie danego rodzaju pracy do określonej branży ma istotne znaczenie dla jej oceny jako pracy w szczególnych warunkach (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2015 r., II UK 220/14, LEX nr 1771525). Czym innym jest wykonywanie pracy przy montażu i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych w energetyce, a czym innym w przemyśle włókienniczym.

Z powyższych względów bezzasadne są pozostałe zarzuty naruszenia prawa materialnego, które sprowadzają się do niezaliczenia skarżącemu do pracy w szczególnych warunkach okresu pracy w Zakładach [...] od dnia 1 grudnia 1971 r. do dnia 25 października 1973 r. oraz okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej wskutek niezastosowania art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w związku z art. 184 i art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Okres zasadniczej służby wojskowej odbytej w okresie od dnia 29 listopada 1967 r. do dnia 31 grudnia 1974 r. zalicza się do okresu pracy w szczególnych warunkach wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym zgodnie z art. 184 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych tylko wówczas, gdy ubezpieczony bezpośrednio przed powołaniem do zasadniczej służby wojskowej pracował w szczególnych warunkach lub też nie pracując przed powołaniem do zasadniczej służby wojskowej w szczególnych warunkach, po zwolnieniu z tej służby podjął pracę w szczególnych warunkach. Taka sytuacja nie miała miejsca w rozpoznawanej sprawie. Z ustaleń Sądu Apelacyjnego wynika, że w okresie zatrudnienia w Zakładach [...] skarżący nie wykonywał pracy stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wymienionej w wykazie A dział XIV poz. 25 załącznika do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. (por. uchwałę Sądu Najwyższego w składzie siedmiu sędziów z dnia 16 października 2013 r., II UZP 6/13, OSNP 2014 nr 3, poz. 42 oraz z dnia 2 lipca 2015 r., III UZP 4/15, OSNP 2015 nr 12, poz. 164).

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. oraz art. 108 § 1 k.p.c. w związku z art. 98 § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

